

ČÍ CHLEBA JÍŠ, TOHO PÍSEŇ ZPÍVEJ

Daniel 1,1-9 Daniel a jeho druhové

Introit: *Haleluja. Chválu vzdávám Hospodinu celým srdcem, v kruhu přímých, v shromáždění. Činy Hospodinovy jsou velké, vyhledávané všemi, kdo zálibu v nich našli. Velebné a důstojné je jeho dílo, jeho spravedlnost trvá navždy.*

První čtení Matouš 16,5-12 Důvěra v Kristův chléb:

Když byli učedníci na druhém břehu, shledali, že si zapomněli vzít chleby. Ježíš jim řekl: "Hled'te se mít na pozoru před kvasem saduceů a farizeů!" Oni však u sebe uvažovali: "Nevzali jsme chleba." Když to Ježíš zpozoroval, řekl: "Proč mluvíte o tom, malověrní, že nemáte chleba? Ještě mi nerozumíte ani se nepamatujete na těch pět chlebů pro pět tisíc, a kolik košů jste sebrali? Ani těch sedm chlebů pro čtyři tisíce, a kolik košů jste sebrali? Což nerozumíte, že jsem k vám nemluvil o chlebech? Mějte se na pozoru před kvasem saduceů a farizeů!" Tehdy pochopili, že jim neřekl, aby se měli na pozoru před kvasem, nýbrž před učením farizeů a saduceů.

Text kázání Daniel 1,1-9 Daniel a jeho druhové:

Ve třetím roce kralování Jójakíma, krále judského, přitáhl Nebúkadnesar, babylónský král, k Jeruzalému a oblehl jej. Panovník Hospodin mu vydal do rukou judského krále Jójakíma a část nádob z Božího domu. Nebúkadnesar je dopravil do země Šineáru, do domu svého božstva; nádoby dal dopravit do klenotnice svého boha. Pak rozkázal král Ašpenazovi, vrchnímu nad dvořany, aby přivedl z Izraelců, a to z královského potomstva a ze šlechty, jinochy bez jakékoli vady, pěkného vzhledu, zběhlé ve veškeré moudrosti, kteří si osvojili poznání, rozumějí všemu vědění a jsou schopni stávat v královském paláci a naučit se kaldejskému písemnictví a jazyku. Král pro ně určil každodenní příděl z královských lahůdek a z vína, které pil při svých hodech, a dal je vychovávat po tři roky. Po jejich uplynutí měli stávat před králem. Z Judejců byli mezi nimi Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš. Velitel dvořanů jim změnil jména: Danielovi dal jméno Beltšasar, Chananjášovi Šadrak, Míšaelovi Měšak a Azarjášovi Abed-nego. Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král při svých hodech. Požádal velitele dvořanů, aby se nemusel poskvrňovat. A Bůh dal Danielovi dojít u velitele dvořanů milosrdenství a slitování.

Dnešní texty, novozákonní o tom, že učedníci se sháněli po chlebu a starozákonní příběh o mládencích, kteří se nechtěli podílet na pokrmu krále

Nabuchodonozora, bych ráda propojila chlebem jako symbolem zajištění života.

Ježíš mluví se svými učedníky o nebezpečí kvasu saduceů a farizeů. Jde mu o varování před vyžadováním znamení, zázraků na potvrzení pravdivosti věcí, které už ze své podstaty patří do správy Bohu. Chtěli potvrzení, že Ježíšovo kázání a uzdravování je legitimní Boží vůlí. Ježíš varuje před pokrytectvím, které překrucuje smysl Božích přikázání a to tak, aby si každý přišel na své, aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Předcházející kapitola mluví o pokrytectví zákoníků ve vztahu k rodičům. V té kapitole Ježíš připomíná, co člověka opravdu znesvěcuje. Že to nejsou obřadně neomyté ruce před jídlem, ale špatné myšlenky, které vycházejí z lidského srdce.

Mluví s učedníky o kvasu, kvasnicích, které se dovedou dostat do každého kousku těsta. Kvas dovede prokvasit celé těsto, změnit jeho konzistenci, z malého tvrdého bochánku udělá spoustu nadýchaného měkkého těsta a to jak v dobrém, tak i ve zlém. Může být upečen chléb nebo se těsto kvašením zkazí a rozteče se. Ježíš mluví o životě a učedníci myslí na to, jak by se nasýtili. Ježíš myslí na kvas nepravosti, který umí prostoupit celé společenství i společnosti a učedníkům uniká, že chléb souvisí s jeho dárce. Ježíš mluví o nebezpečném kvasu farizeů a zákoníků a jeho učedníci si jakoby bez souvislostí vzpomenou na to, že si nevzali chléb. Kvas přece patří ke chlebu, připomíná chléb. Ale Ježíš zaznamenal hlubší důvod, který vedl učedníky ke shánce po chlebu. Dostatek chleba často souvisí s těmi, kdo mají ve společnosti slovo, kdo mají moc. V případě Ježíše a jeho učedníků to byli právě farizeové a zákoníci. Má Ježíš takovou moc, aby se učedníci o toto základní zajištění, o chléb nemuseli starat jinde? A právě na tyto obavy odpovídá Ježíš. Poukazuje na nasycení pěti chleby pěti tisíců a sedmi chleby čtyř tisíců lidí a ještě zbylo. Kdo to byl, kdo nasytil hladové na poušti?

Když mluvíme o chlebu, je dobré mít také na paměti Ježíšovu odpověď satanovi, že nejen chlebem živ je člověk, ale každým slovem, které vychází z Božích úst. Říkala jsem, že chléb je symbolem zajištění lidského života. Jistě jde o symbol, který zahrnuje jak potřebu jídla, tak také potřebu oblečení, střechy nad hlavou, prostě dostatku pro běžný život spolu s možností vzdělání, zdravotní péče a dalších věcí, které pro život potřebujeme. Současně je chléb také symbolem duchovní potavy, tedy přítomnosti víry lásky a naděje, bez kterých každý člověk strádá a nakonec umírá.

Když se nyní zaposloucháme do příběhu Daniele a jeho přátel, uslyšíme v něm podobné téma, spojení chleba, zajištění života mládenců s původem chleba, který jim byl nabídnut. I naše národní tradice zná přísloví, *čí chleba jíš, toho*

píseň zpívej.

Jeruzalém byl dobyt babyloňany a izraelský král i mnozí lidé, zejména urození, byli odvečeni do zajetí do daleké Babylonie. Zdálo se, že je konec izraelskému království a budoucnost Božího lidu je v troskách. Čtyři izraelští mládenci tak měli svým způsobem štěstí. Byli vybráni jako nadějní adepti na, moderně bychom řekli, na rekvalifikaci. Dostali příležitost se ze zajatců a potenciálních otroků vypracovat na vzdělané a vlivné poradce samotného krále.

Vyprávění o čtyřech mládencích je vyprávěním o naději a Boží lásce v dobách nouze a skleslosti z těžké životní situace. Mládenci z předních judských rodin, kteří babylonským zajetím ztratili svou budoucnost nositelů toho nejlepšího ve své zemi, se stali svědky odvahy a věrnosti Hospodinu. Věrnost Hospodinu se ukázala jako ta pravá cesta k záchraně. Danielovy příběhy z dob babylonského zajetí připomínaly sevřeným a ztrápeným Izraelcům jakou pomocí a silou v životě je víra v Hospodina.

Dobyvatelé se tváří přátelsky, ale pracují na změně ve svůj prospěch nenápadně a tvrdě. Patří sem změna jména, jazyka, zvyků a časem i změna náboženství a osobní identity. Postupně se z člověka stane někdo jiný. Z Daniele - **Soudcem je Bůh** se má stát Beltšasar - **Kníže boha Béla**, z Chananjáše - **Milost Hospodinova** má být Šadrak - **Světlo na cestě**, z Míšaele - **Kdo je jako Bůh?** je Méšak - **Králův host** a z Azarjáše - **Pomoc Hospodinova** se má stát Abednego - **Ctitel boha Nego**. Jméno znamená i vyznání - vyznávám komu věřím, s kým počítám, kdo je mou pomocí. Jméno v Bibli souvisí s tím, co člověk dělá, jak žije, jak se chová, kam chodí, co jí. V případě izraelských mláďenců mělo jít o pokrmy, které reprezentovaly babyloňany, jejich božstva a jejich víru. Šlo o pokrmy, které podobně jako kvas mohly svou vnitřní silou proměnit život ve víře v Hospodina na život patřící babylonským modlám.

Ale Daniel je si vědom nebezpečí. Opatrovník mláďenců nakonec souhlasí s jejich životosprávou. Daniel s přáteli našel způsob, jak se nepodvolit, jak zůstat věrný Hospodinu a nestát se babyloňanem, synem těch, kdo chtěli postavit věž, jejíž vrchol měl dosahovat do nebe.

Je dobré vědět, odkud přichází chléb, který znamená život. Na koho se člověk může spolehnout. *Chléb náš vezdejší dej nám dnes*, naučil nás se modlit Ježíš.

Nejde o to, že by se člověk přestal zajímat o budoucnost, že by nám nezáleželo na tom, kde budeme bydlet a co budeme jíst. Jde o vnitřní jednotou, o to, že lidský život má být propojen jednotou chleba i Ducha. Víra v Boha a Krista

přináší vnitřní klid, zbavuje člověka úzkosti z budoucnosti a dává odvahu nevědět co bude dál.

Ježíš nás učí dívat se na svět a budoucnost důvěřivými očima dítěte, které vede otec za ruku. Připomíná nasycení zástupů na poušti a přitom odmítá znamení a zázraky.

Ano, dějí se mezi lidmi zázraky, ale jsou to zázraky, které plynou z naslouchání Božímu slovu. Izraelští mládenci svou důvěrou v Hospodina prospívali na duchu i na těle a moudrostí předčili ostatní, i když odmítli skvělé zaopatření krále Nabuchodonozora.

Zázraky na odiv, jen tak pro pobavení a předvádění se nebo na potvrzení už zřetelné pravdy jsou znakem odvrácení se od živého Boha.

Víra dává svobodu a sílu

Ježíš často mluvil o síle víry, když lidi uzdravoval. Víra a věrnost spolu s důvěrou patří k sobě.

Víra pomáhá vytrvat v těžkých dobách a obstát před druhými lidmi, ale také osvobozuje od tlaku mocných a tlaku po zajištění, který vládne ve většinové společnosti. Víra v Boha a Ježíše Krista posiluje odvahu člověka obstát v poznané pravdě a zakoušet nečekanou radost, vnitřní pokoj a volnost. Nejsem to já, kdo rozhoduje, ale Hospodin.

Ze svých sání, Hospodine, zavlažuješ hory, země se sytí ovocem tvého díla. Dáváš růst travě pro dobytek i rostlinám, aby je pěstoval člověk, a tak si ze země dobýval chléb. Dáváš víno pro radost lidskému srdci, až se tvář leskne víc než olej; chléb dodá lidskému srdci síly. Hospodinovy stromy se sytí vláhou, libanónské cedry, které on zasadil. (Ž 104) Amen.

Poslání: *At' tě neopouští milosrdenství a věrnost! Přivaž si je na hrdlo, napiš je na tabulku svého srdce. Tak najdeš milost a uznání v očích Božích i lidských. Důvěřuj Hospodinu celým srdcem, na svoji rozumnost nespolehej.*

Požehnání: *Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí. Amen.*